

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-२ (Sem_4)

प्रश्नपत्र-७

गुणाः - ७०

विषयः - धर्मशास्त्रम्

CE 2.4.7

समयः - ०३:०० तः ०६:००

दिनाङ्कः - 25/04/2016

सन्दर्भग्रन्थः - याज्ञवल्क्यस्मृतिः - व्यवहाराध्यायः

विभागः - १

- प्रश्न-१ द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भप्रसङ्गपूर्वकं संस्कृते भावार्थो लेख्यः । ०८
१. प्रत्यर्थिनोऽमृतो लेख्यं यथावेदितमर्थिना । समामासतदर्धाहर्नामिजात्तादि चिह्नितम् ॥
२. प्रमाणं लिखितं भुक्तिः साक्षिणश्चेति कीर्तितम् । एषामन्यतमाभावे दिव्यान्यतममुच्यते ॥
३. भ्रातृणामथ दम्पत्योः पितुः पुत्रस्य चैव हि । प्रातिभाव्यमृणं साक्ष्यमविभक्ते न तु स्मृतम् ॥
- प्रश्न-२ द्वयोः कस्यचिदेकस्य सविस्तरमुत्तरं लिखत । ०८
१. याज्ञवल्क्यस्मृतेः समाजे का आवश्यकता?
२. व्यवहारलक्षणं विलिख्य तस्य जीवने का उपयोगिता - इति विषये सविस्तरं लिखत ।
- प्रश्न-३ टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
१. ऋणादानम् ।
२. दण्डप्रकाराः ।
३. साक्षिस्वरूपनिरूपणम् ।
४. विधवासज्यमः ।
- प्रश्न-४ पञ्चानामतिलघूत्तराणि प्रदेयानि । ०५
१. याज्ञवल्क्यस्मृतिः कतिधा विभक्ता?
२. दायशब्दस्य कः अर्थः?
३. पुत्रिकापुत्रलक्षणं लिखत ।
४. ऋणादानं कतिविधम्?
५. दण्डभेदाः कति सन्ति?
६. व्यवहारस्य कति भेदाः सन्ति?
७. साक्षिभेदाः कति वर्तन्ते?

विभागः - २

- प्रश्न-५ श्लोकद्वयं व्याख्यायताम् । ०८
१. सामन्ता वा समग्रामाश्चत्वारोऽष्टौ दशापि वा । रक्तस्रग्वसनाःसीमां नयेयुः क्षितिधारिणः ॥
२. ग्राम्येच्छया गोप्रचारो भूमिराजवशेन वा । द्विजस्तृणैधः पुष्पाणि सर्वतः सर्वदा हरेत् ॥
३. गणख्यं हरेद्यस्तु संविदं लङ्घयेच्च यः । सर्वस्वहरणं कृत्वा तं राष्ट्राद्विप्रासयेत् ॥

प्रश्न-६	कमप्येकं विशदं वर्णयत ।	०८
	१. क्रीतानुशस्वरूपं सविस्तरं लिखत ।	
	२. याज्ञवल्क्यऋषेः जीवनपरिचयः प्रदेयः ।	
प्रश्न-७	एका टिप्पणी लेख्या ।	०२
	१. वेतनदानम् ।	
	२. द्यूतसमाह्यस्वरूपम् ।	
प्रश्न-८	द्वयोः अतिलघूत्तरं विलिख्यताम् ।	०२
	१. सीमाभेदाः कति सन्ति? के च ते?	
	२. व्यावहाराध्याये कति प्रकरणानि सन्ति?	
	३. देयादिभेदेन कतिधा उच्यते?	
	४. याज्ञवल्क्यस्मृतेः कति अध्यायाः सन्ति?	
विभागः - ३		
प्रश्न-९	कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या कार्या ।	०८
	१. बाहुग्रीवानेत्रसन्धिनिनाशे वाचिके दमः । शत्यस्तर्द्धिकः पादनासाकर्णकरादिषु ॥	
	२. वसानसीन्पणान्दण्डयो नजकस्तु पराशुकम् । विक्रयावत्रयाधानयाचितेषु पणान्दश ॥	
	३. ग्राहकैर्गृह्यते चौरौ लोप्तेनाथ पदेन वा । पूर्वकर्मापराधी च तथा चाशुद्धवासकः ॥	
प्रश्न-१०	एकस्य सविस्तरं लिखत ।	०८
	१. व्यवहारार्थं धर्मशास्त्रस्य महत्त्वम् ।	
	२. स्त्रीसङ्ग्रहणे दण्डविधानम् - यथाग्रन्थं लिखत ।	
प्रश्न-११	द्वयोः टिप्पणी विधेया ।	०४
	१. प्रेतस्नानम् ।	
	२. वाक्यपारुष्यलक्षणम् ।	
	३. उत्तमसाहसम् ।	
	४. चोरदण्डः ।	
प्रश्न-१२	पञ्चानां लघूत्तराणि लिखत ।	०५
	१. साहसं कतिविधम् अस्ति?	
	२. स्तयलक्षणं किम् अस्ति?	
	३. याज्ञवल्क्यस्मृतेः कर्ता कः?	
	४. याज्ञवल्क्यः कस्य शिष्यः आसीत्?	
	५. याज्ञवल्क्यस्मृतेः कति अध्यायाः सन्ति?	
	६. स्त्रीसङ्ग्रहणं कतिविधम् अस्ति?	
	७. किं नाम दण्डपारुष्यमिति?	